

CONTROLEPROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENING 2017 en 2018 VAN DE GEMEENTE TEN BOER.

1. Inleiding

Bij besluit van 24 februari 2016 heeft de raad aan PricewaterhouseCoopers Accountants opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in art 213 van de Gemeentewet voor de gemeente Ten Boer en artikel 2 lid 1 van de "Controleverordening gemeente Ten Boer" uit te voeren voor de jaarrekeningen 2016 tot en met 2019. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de raad echter nog een aantal zaken nader regelen, hetgeen op hoofdlijnen in dit controleprotocol plaatsvindt.

Object van controle zijn de jaarrekeningen 2017 en 2018 en daarmee tevens het financiële beheer over de jaren 2017 en 2018 zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ten Boer.

1.1. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2017 en 2018 van de gemeente Ten Boer.

1.2. Wettelijk kader

In artikel 213 van de Gemeentewet is voorgeschreven, dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan uw raad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financiële beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

De raad heeft op 15 oktober 2003 de verordening ex artikel 213 van de Gemeentewet voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Ten Boer vastgesteld. In deze verordening zijn o.a. de eisen voor de accountantscontrole opgenomen. Met dit controleprotocol stelt de raad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2017 en 2018.

1.3 Procedure

In de verordening ex artikel 213 van de Gemeentewet is in artikel 4, lid 3, de volgende zinsnede opgenomen:

"Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant en (een vertegenwoordiger uit) de raad, (een vertegenwoordiger van) de rekenkamer(funcitie), de portefeuillehouder Financiën, de gemeentesecretaris en de controller dan wel het hoofd Financiën."

In artikel 2 lid 4 en artikel 7 lid 4 van de controleverordening zijn ook nog de communicatiemomenten benoemd tussen de raad en de accountant. In artikel 2 betreft het de communicatie voorafgaand aan de accountantscontrole van een boekjaar en in artikel 7 de communicatie tussen de accountant en de raad na afloop van de jaarrekeningcontrole. Het overleg raad – accountant na afloop van de controle vindt plaats door een vertegenwoordiging uit de raad. Over het overleg vooraf zijn geen afspraken gemaakt.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening, uitgevoerd door de door de raad benoemde accountant, gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- Getrouwheid
 - de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
 - de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening

- Rechtmatigheid
 - het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen;
 - de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
 - het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
 - ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep van financiële beheershandelingen. Collegebesluiten respectievelijk directiebesluiten vallen buiten de rechtmatigheidstoets. Kaderstellende college- respectievelijk directiebesluiten kunnen verplicht zijn gesteld door hogere regelgeving of raads- respectievelijk bestuursbesluiten. Indien in deze regeling de verplichting tot het opstellen en nemen van een besluit is opgenomen, zal de accountant alleen onderzoeken of dit besluit ook daadwerkelijk door het college respectievelijk directie is vastgesteld.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (BADO: Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden) alsmede de NV COS: Nader Voorschriften Controle en Overige Standaarden (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en

financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie¹. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

3.1 Goedkeuringstoleranties

De definitie van de goedkeuringstolerantie is:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

In het BADO (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Provinciale Staten en gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen zoals door uw raad vastgesteld voor de controlejaren 2017 en 2018.

<i>Goedkeuringstolerantie</i>	<i>Strekking controleverklaring</i>			
	<i>Goedkeurend</i>	<i>Beperking</i>	<i>Oordeelsonthouding</i>	<i>Afkeurend</i>
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1 %	> 1 % < 3 %	-	≥ 3 %
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3 %	> 3 % < 10 %	≥ 10 %	-

Op basis van de begrotingen 2017 en 2018 van de gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 167.000,00 en een totaal van onzekerheden van circa € 501.000,00 de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten. De definitieve goedkeuringstolerantie in het kader van de jaarrekeningcontrole zal door de accountant bepaald worden op basis van de werkelijke lasten inclusief toevoegingen aan de reserves in het rekeningsjaar. De definitieve goedkeuringstolerantie kan hierdoor afwijken van de goedkeuringstolerantie zoals hiervoor genoemd.

3.2 Rapporteringstoleranties

Naast de goedkeuringstoleranties wordt onderkend de rapporteringstolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd:

¹ Door de toepassing van een risicoanalyse kan het zo zijn dat niet alle transacties die groter zijn dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie individueel worden gecontroleerd. Ook kunnen andere gegevensgerichte werkzaamheden dan deelwaarnemingen worden toegepast. Met name door toepassing van cijferanalyse (verbandcontroles) kan het aantal deelwaarnemingen worden beperkt.

De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen van de accountant bij de jaarrekening.

Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

De raad stelt de rapporteringstolerantie voor het controlejaar vast.

De rapporteringstolerantie voor het jaar 2017 en 2018 bedraagt € 10.000,00 per geconstateerde afwijking.

4 Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2017 en 2018 is limitatief gericht op:

- De naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom "Wetgeving extern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidcontrole bij gemeenten" (het Normenkader 2017) is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- De naleving van de volgende kaders:
 - o de begroting
 - o financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet;
 - o de controleverordening ex artikel 213 Gemeentewet;
- en de overige kaders zoals opgenomen in de kolom "Regelgeving intern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidcontrole bij gemeenten" (het Normenkader) (bijlage van dit protocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen
- De rechtmatigheidstoetsing van het vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid zal plaatsvinden op de aanbestedingsgrenzen zoals die zijn vastgelegd in de Europese regelgeving (grens drempelbedrag Europese aanbesteding) en niet op de eigen lagere vastgestelde grenzen voor enkelvoudige/meervoudige onderhandse of openbare aanbesteding.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Deze interne regels kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van "hogere" besluiten, maar zijn op zich geen object van onderzoek. Voorts kan een afwijking van deze lagere regelgeving passend zijn binnen de uitvoering van hogere besluiten. Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Interim-controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Van de uitkomst van deze controle geldt dat er geen verslag plaatsvindt via een separate managementletter. De bevindingen worden, voor zover van belang voor de raad, meegenomen in de rapportage over de jaarrekening.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.